

EL LLENGUATGE

En canvi

Segons el Diccionari Fabra, la locució adverbial *en canvi* — que ahir proposavem, al costat d'altres locucions, per als casos en què ens cal una expressió adverbial que comporti la mateixa idea que la locució prepositiva *en lloc de*— significa «en compensació», «no així sinó altrament», «contràriament».

La Gran Enciclopèdia Catalana, en canvi, distribueix aquests mateixos significats en dues locucions diferents o, si es vol, en variants d'una mateixa locució. «en compensació» s'atribueix a la locució prepositiva *a canvi de i* «no així sinó altrament» i «contràriament» a la locució adverbial *en canvi*.

Aquesta distribució de significats entre *a canvi de i* i *en canvi* correspon, efectivament, a l'ús actual.

Però l'Enciclopèdia només il·lustra, amb l'exemple *I tu què li has donat, a canvi de la pilota que et va dur?*, el significat de *a canvi de*, però no en dóna cap, tampoc el Fabra, de la locució adverbial *en canvi*, que té segurament un significat més complex. Aquesta locució es podria incloure en el grup de termes gramaticals que a cops són anomenats adverbis conjuncionals, perquè exerceixen també, a més de la funció adverbial, una certa funció d'enllaç amb l'oració precedent. D'altra banda, tal com deiem ahir, idees com la d'oposició o de substitució tenen uns límits poc precisos, cosa que fa que una locució com *en canvi* tendeixi a ampliar el seu significat, que algun cop arriba a ésser l'equivalent del de *tanmateix*. Vet aquí alguns dels nombrosos exemples de l'ús d'aquesta locució que tenim anotats en els textos dels nostres autors moderns:

DRDLC 3 no hi
ha a canvi de
sinó en canvi
amb ajust s'f
de compensació

Al DIEZ.

"a canvi de" Ø

→ "no cal" SF

11.3.94

A vegades una consonant és representada per un grup de dues lletres en lloc d'una sola lletra... A vegades, en canvi, un grup de dues consonants apareix escrit amb una sola lletra (P. Fabra, *Gramàtica de 1956*, pàg. 1).

Així, mots com... cal accentuar-los... No s'accentuen, en canvi, els mots... (P. Fabra, *Op. cit.*, pàg. 4).

Sempre i a tot arreu l'escriptor de raça ha esbatut...; sempre i a tot arreu, en canvi, s'ha llançat amb delit... (C. Riba, próleg, al DGLC, pàg. XIV).

Enemic del luxe, és, en canvi, amic dels plaers espirituals (Rovira i Virgili, *Teatre de la natura*, pag. 63).

L'última ratlla es podria dir de diverses maneres... En canvi, si fèssim la pausa darrera de... (Alexandre Galí, *Introducció a la gramàtica*, pag. 142).

Albert Jané